

inzerati se sprej-majo in velja
ristopna vrsta

3 kr., če se tiska 1krat.

12 " " " " 2 " "

15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
ceza primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Neprobnino prejema opraviščev-
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gi. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gi. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljati
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice
št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kje pa je naša ravnopravnost?

Kaj hočemo o tej stvari še pisati? Res da je reč že stokrat premeta; pa kdor je lačen, bo to če treba stokrat povedal, tako dolgo, da se ga bo kdo usmihl. Čudno se nam zdi, zakaj se Čehom vsak dan kaj novega dovoli glede ravnopravnosti, nam Slovencem pa ničesa.

Še le te dni se je Konrad zopet Čehom udal, ter izrekel, da pripozna pravico Čehov do narodnih šol in celo do narodnega vseučilišča. V tem smislu deluje tudi komisija, ki preiskuje, kako bi se dala ravnopravnost češkega jezika na praški univerzi izvesti. Kako pa je vendar to, da ravno nam Slovencem nihče ne prizna pravice do narodnih šol?

Kam so se zgubile resolucije naših narodnih poslancev zastran narodnih srednjih šol?

Mučno je za nas, viseti tako med upom in obupom; še bolj mučno pa še zato, ker nič ne zvemo, kako stvar stoji, ali so naši poslanci že kaj govorili s Konradom, ali nič; ali mislijo interpelirati ga v tej zadevi, ali ne. Nedavno je nekdo v „Politiki“ nasvetoval, naj bi česki klub izdajal od časa do časa „bulletine“, kako stvar stoji, kajti časniki ne vedó, kaj se godi v klubih in ministerskih palačah, kako se misli in ugiba med poslanci. Kakor so Čehi že siti čakanja in zopet čakanja, tako smo mi Slovenci že nevoljni tega nejasnega stanja, ter bi radi vedeli, pri čem da smo; mi čakamo toliko težje, ker nismo še prav nič dobili, med tem ko se Čehom vsaj sem in tje kaka narodna šola vrže, pa vendar godrnjajo.

Te dni smo sicer čitali, da je dr. Vošnjak zahteval, naj bi se v Ljubljani nastavil en šolski nadzornik za kranjske srednje šole. Toda, ali je to že vse, ali nam je s tem pomagano, če nam dajo v Ljubljano kakega šolskega nadzornika, in če bi bil prav naroden? Zakaj moramo ravno mi tako ponižni in skromni biti, da si ne bi upali zahtevati polne pravice? Ko je Taaffe rekel, da česke univerze ne more dovoliti, stopili so česki poslanci na noge, ter so hoteli vladi vso prijaznost odtegniti, — in to je pomagalo, Taaffe se je vdal, in Čehi bodo dobili narodno vseučilišče. Včasih je eneržija dobra, in dostikrat je grozeča pest bolj na svojem mestu, nego pokloni in prošnje. Mi našim poslancem ne moremo nič očitati, dokler ne vemo, kako daleč je vprašanje slovenske ravnopravnosti že dozorelo, dokler ne vemo, ali se naši poslanci za to ravnopravnost kaj trudijo, ali se nič ne trudijo. Poslanci niso dolžni, pošiljati nam poročila, kako stvari stojé; zato pa nosijo tudi vso odgovornost, in če bodo brez vsakih vspehov domu prišli, se nikakor ne bodo mogli ubraniti ojstre kritike od strani javnega mnenja slovenske inteligencije. Se ve da pravi pregovor: „ad impossibile nemo tenetur“ (kaj nemogočega se od nikoga ne zahteva); pa ljudstvo ravno ne vé, ali je bilo res nemogoče, ali ne; in raje je pripravljeno za slabo, ko za dobro sodbo. Zato pa bi morali poslanci v svojem lastnem interesu volilcem naznaniti od časa do časa, ktera pota so že storili za narodne terjatve, in ktere mislijo še storiti; s tem se občinstvo pomiri, ker vidi, da si poslanci prizadevajo, kar je mogoče, ljudstvo postane solidarno s svojimi poslanci, in poslanci odvalé velik del odgovor-

nosti na rame vsega naroda, kajti oni lahko rekó: „Mi smo vam povedali, ktere korake da bomo storili za vas, vi ste to slišali in odbravali; svojo dolžnost smo storili; a da nismo nič dosegli, to ni naša krivda.“ Ako pa poslanci o svojem delovanju kar molčé, in če potem brez vsakih vspehov domu pridejo, bo občinstvo s svojo sodbo hitro gotovo in bo reklo: „Nič niso storili, še brigali se niso za naše želje in pritožbe, prošnje in terjatve.“

Znano je, da morajo zdaj na Českem vsled novega ukaza uradnije po česki pisati; za Slovence pa to ne velja, tukaj je ostala nemščina v svojih predpravicah. Kranjska je čisto slovenska dežela, ne pa mešana, kakor Češka; zakaj se ne bi upeljalo slovensko uradovanje vsaj na Kranjskem? Ali ne bi bilo samo ob sebi umevno, da bi morali naši poslanci celo ministerstvo interpelirati, iz katerih uzrokov se Slovencem krati ravnopravnost v uradnijah, ktero uživajo razun nas že vsi narodi Cislajtanije? Zakaj se za Slovence ni dal enak ukaz, kakor za Češko in Moravsko? Vendar nismo nič slišali, da bi bil kateri slovenskih poslancev vlado interpeliral o tej zadevi. Ali je stvar morda premalenkostna? Mislimo, da ne. Ali morda še ni prišel ugodn čas za to? Zakaj se nam pa potem to ne pové, zakaj moramo v dvomu in brezupnosti čakati, ko bi nam vendar poslanci morda lahko s par besedami celo stanje pojasnili!

Zastran uradnega jezika smo sicer te misli, da se bo nemško uradovanje s časom samo od sebe preživelo, da to narodno življenje sicer ovira, pa da ga zadušiti ne more; toliko bolj pri srcu pa nam je narodna šola, brez te smo zgubljeni, in te stvari ne smemo prav nič od-

Amerikanska pisma.

VI.

Wabasha 16. januarja 1881.

Predragi prijatelj!

Namestu da bi nadaljeval popisovanje svojega potovanja, hočem Ti danes pisati nekoliko o mestu Novem Yorku, ker vem da Ti bode ljubo, kaj več o njem zvedeti, posebno kar je novejšega tukaj. Toda da bode vse popolnejše, bom reč začel od konca.

To mesto, ležeče ob reki Hudsonu, pokriva večidel manhatanskega otoka, je največe v novem svetu in za Londonom najvažnejše v trgovini. Na voglu otoka, kateri obsega kakih 14.000 oralov, so najvažnejših trgovinskih hiš posestva, obdana v polukrogu z dobro oboroženimi otoki, iz katerih je moč sovražnika najobčutljivejše bombardirati. Močne trdnjave s topi branijo vhode v veliko luko tega mesta, največjo, najboljšo in najlepšo celega sveta.

Mesto se loči v novo in staro; zadnje je enako starim evropskim mestom s krivimi ulicami, trgi itd. Vendar je glavna kupčija in

vriš le tukaj, ulice novega mesta pa so vse ravne in se vlečejo po cele milje na dolgost, prekrižane zopet po drugih ravnih, tako da so vsi prostori, na katerih so hiše, enako veliki in čveterovoglati. To mesto, kakor tudi vsa druga amerikanska, zasluži „črno“ imenovano biti, prvič ker so vse hiše barvane z najtemnejšimi barvami, drugič zavoljo blata, kateri je še vse drugačen, kakor ga Ti ob deževnem vremenu po „beli“ Ljubljani gaziš.

Novi York ima 80.000 hiš, 450 cerkva, in molivnic, 306 šol (brez privatnih) in okoli 400 časopisov. Obdajajo ga tri velika mesta, preponosna, da bi mu bila predmestja; prvo Brooklya s 566.689 prebivalci, Jersey city s 120.728 in Hoboken s kakimi 100.000 prebivalci, Novi York sam pa jih ima 1 milijon 206.590. Mesto je mlado, komaj 250 let staro, a malo da ne presega Londona; kako bo še le, ko bo imelo leta Londona ali Pariza! O nagli njegovi rasti prepričaš se lahko po številkah. Leta 1712 imel je 5900 duš; 1731 že 10.200; 1800 leta 60.500; 1830: 202.600; 1850: 515.400; 1860: 814.300; 1870: 1. mi-

lijon, in letos: glej zgoraj. Iz teh števil lahko razvidiš in sodiš, kak bode Novi York čez kakih petnajst, dvajset let.

Leta 1747 občevalo je mesto le z Londonom, le dve ladiji ste posredovali trgovstvo med tema mestoma, a sedaj! Tu Ti podajem poročilo o ladijah minolega leta. Prišlo je tujih ladij v Novi York nič manj kot 7817, iz domačih mest severne in južne Amerike pa 11.557, toraj počez 54½ na dan, kar je trgovini in korespondenci ugodno, da bolje biti ne more.

Veliko si že gotovo čul o električni razsvetljavi. Več amerikanskih mest je, ktera večje trge in ulice razsvetljujejo z električno lučjo, a Novi York razsvetljen bode ves električno. Amerikanci ne marajo z majhnim začetki, ampak osnovali so v Novem Yorku bogati kapitalisti družbo. Le-tá ima že za več ulic narejen kabel za napeljavo elektrike. Skoro vse banke so si že naročile to novo luči in 2000 svetilnic je že narejenih za privatne hiše. Skoro gotovo bode ta novost popolnoma spodrinila plinovo svečavo, ker že

lašati. Že same nemške dekliške šole nam izgojujejo vsako leto na stotine nemškutaric, ki se potem vsemu narodnemu napredku sovražne kažejo in pozneje omožene še svojo dečo z nemškutarenjem pačijo. Kdo bo pa naštel vso škodo, ki nam jo prizadevajo nemške šole za možko mladino!? Kako hoče posameznik, kako hoče ves narod napredovati in izobraziti, se brez narodnih šol? Kako se zamore razviti literatura, kje iskati si podpornikov, ako je vsa možka mladina v drugem, tujem jeziku izgojena? Kje bomo jemali slovensčine zmogljive uradnike, ako ostanejo šole nemške? Stvar je tako važna, da se nikakor ne moremo zadovoljiti z izgovorom: „Bo že bolje, le potrpiamo še nekaj let itd.“ V tej zadevi ne moremo in ne smemo prav nič potrpeti in čakati; če že to mislimo, potem je bolje, da kar precej podpišemo svojo narodno smrt. Z osebnimi premembami nam ni prav nič pomagano, nemškutar gre in drug nemškutar pride; v prvi vrsti potrebujemo narodnih šol, v katerih se bo izgojevala narodna inteligencija. Kadar bo ves narod izobražen v narodnem jeziku, potem se le postanemo nepremagljivi.

Politični pregled.

V Ljubljani 9. februarja.

Avstrijske dežele.

Vprašanje **česke univerze** je zdaj v popolnem toku. Kakor se misli, naredila se bo posebna česka univerza, česki Nemci pa bodo imeli svojo. Iz početka so Čehi hoteli ravnopravnost na sedaj obstoječi univerzi, pa Nemci so se temu upirali, ker so se bali, da pridejo v manjšino; rajši so zagovarjali posebno česko vseučilišče. Nemško-liberalci so že precj odjenjali, kajti na naše začudenje se le malo več jezé nad česko univerzo, ker vidijo, da njih upor ni opravičen in tudi nič ne pomaga. Tako bodo sčasom pripoznali tudi nam Slovencem pravico do narodnih šol; tedaj le energično jih zahtevajmo!

V gorenji in dolnji Avstriji se še zmirom niso naveličali sklicavati **kmečke shode** ter protestirati proti nasledkom nove gruntne vcnitve. Kaj jim to koristi? Centralna komisija vendar ne bo svojega dela stran vrgla. Najljubše bi bilo Nemcem menda to, ko bi cesar in vlada sklenila, da so Nemci vsega

zdaj je gotovo, da bode ceneja, a če bo dobro šla, zna priti na polovico ceneje od plina. Do zdaj je bil Novi York razsvetljevan s plinom, a odslej, ko bode kmalo ga elektrika prevladala, bode gotovo kaj lepo videti s sinjo to lučjo razsvetljene novojorške ulice, ktere so vse tako široke, da bi moglo podvanajst najširjih voz vstric dirjati po njih, a kolesa bi se ne dregala.

Naj Ti tukaj omenim tudi nekoliko o ljudeh, kaki sem prihajajo. Večidel so družine, ktere z Novega Yorka nemudoma odhajajo v izbrani si kraj. Veliko jih je pa, kteri sami pridejo, brez družine in brez gotovega cilja. To so rokodelci, gledišni igralci, umetniki, slikarji, delavci, kmetje in — komiji (trgovski pomočniki). Ljudje te vrste prinesejo nekaj maternih grošev seboj in menijo, da ni treba iskati dela, dokler ne poide zadnji sold. Še le potem se ozirajo po delu, ktero se pa more dobiti le z največim trudom. Novi York ne more vseh preskrbeti, a dalje v deželo ne morejo brez denarja; tako jih po tisuče pogine lakote, pozimi mraza itd. Slabo gre posebno gledišnim igralcem in umetnikom, najslabše pa komijem. Amerikanec vpraša: „Kaj znaš?

„Es gieng wobi, aber es geht nicht!“

Hrvatje niso zadovoljni s tem, da se je njih regnikolarna deputacija Madjarom tako daleč udala in skrčila število hrvatskih poslancev. Mrazovič in Starčević, oba voditelja nasprotnih strank, izrekla sta se proti novi pogodbi.

V **budgetnem** odseku je govoril dr. Vošnjak proti Hausnerju, ki je zahteval zdravniško visoko šolo za vseučilišče v Levovu.

Gomperz je povdarjal potrebo **vseučilišča za Moravsko**. Za slovenske pararelke na štajarskih gimnazijah v Celji, Mariboru in Ptujih se je potegnil dr. Vošnjak, pa minister Konrad je iskal raznih izgovorov, da ni profesorjev, da se ni pokazala potreba itd., kakor smo tega že vajeni. Facit je to, da ne bomo nič dobili.

Vnanje države.

Grški kralj je poklical vso narodno gardo pod orožje, tako da ima zdaj že 112.000 mož pripravljenih za vojsko, ki se bo najbrž pričela že spomladi. Tudi Turki se močno pripravljajo, samo denarja jim hudo manjka, in pravijo, da hoče sultan prodati svoje dragocenosti, da bo nekoliko drobiža dobil. Tako daleč tedaj so že prišli osmanski vladarji, ki so vendar kristjane tako drli, da so v kljub temu huje tepeni z revščino, ko kteri koli rod.

Na **Španjskem** imajo političen prevrat. Ministerski predsednik Cannova je moral odstopiti, in Sagasta je njegov naslednik. Sagasta je bil prej republikanec, zdaj se je pa odločil za monarhijo in si s tem pridobil kraljevo milost. Martinez Campos, oni general, kteremu se ima kralj Alfons za krono zahvaliti, sedi tudi v novem ministerstvu. Liberalni listi pravijo, da je ta prememba na korist liberalizma.

Sv. Oče so sprejeli v avdijenci ruska dva velika kneza, namreč carovega brata Nikolaja in velikega kneza Petra. Pozneje sta se razgovarjala velika kneza še z mgnur. Jacobini-jem. To je morda vendar veselo znamenje, da se bodo razmere med Rusijo in katoliško cerkvijo sčasom zboljšale in na dobro obrnile.

V **Afriki** se je sreča obrnila in so Angleži dobili malo zmago nad Bojeri. Vendar bo treba še hudih naporov, prej da se moč divjakov popolnoma zdrobi.

Kaj delaš?“ ne pak: „Gospod! koliko zahtevate plače?“ V novojorških bolnišnicah vsako leto pomre veliko Evropejcev, med temi so večina komiji, kteri pridejo semkaj dela iskat, a ga ne dobijo, ker za to je treba znati dobro angleški, kar se pa ne nauči kar čez noč; če pa dobijo službo, so plačani, da komaj živijo. Kdor se spravi do agenta, je že na dobrem, a poprej se je treba „tepsti z vsemi psi“; toda kdor nima gladkega jezika in lepe, prikupljive postave, mu tudi to ne pripade. V prvi vrsti so kmetovalci, za rokodelce pak ni več tako dobro ko nekda, ti dobijo le v tovarnah delo z beraškim plačilom od 50 centov do enega dolarja na dan. Te tovarne rokodelcem veliko požró, pa kaj hočeš? Noben Amerikanec ne dela, le špekulira. Tako so hoteli v Novem Yorku posnemati Oberamergavski pasijon v najlepši izpeljavi, a vlada jim ga je prepovedala, rekši: to je sveto pismo, s tem se ne sme delati „humbug“ (nepoštene dobičkarije).

Pa dosti imaš o Novem Yorku, treba, da popotovanje nadaljujem, kar bom storil v prihodnjem pismu. Za danes Ti srčen pozdrav!

A. Obreza.

Srbska skupščina je sprejela postavbo, vsled ktere bodo sodniki neodvisni. Nasprotno pa so se poslanci večinom izrekli zoper povišanje plač za sodnike.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 7. febr. Vmestenje mestnega župnika, prečast. gosp. Jan. Rozmana se je vršilo, kakor že prej naznanjeno, V. nedeljo po Razglašenji Gosp., 6. februarja tek. leta. Bilo je res prav krasno in ginljivo. Cerkev je bila vsa ozaljšana, pripravljena „kakor nevesta svojemu ženinu.“ Stolpa in strehe so vihrali raznobarni velikanski banderji. Videti so bile zastave s papeževimi, cesarskimi in slovenskimi, mestnimi barvami, ter so znano geslo novega župnika: „Vse za vero, dom in cesarja“, očitno vsem prihajajočim naznanovale.

Pred vratmi je bil slovenski napis pozdravljaoč novega župnika na slavoloku z venci prepletene. Enako je bila cerkev od znotraj krasno ozaljšana, večidel z naravnimi, deloma cvetečimi cveticami ter bogato razsvetljena. Ljudstva je bilo natlačeno, da je človek komaj stati mogel.

Dobila je o tej priliki farna cerkev sv. Jakoba od cerkvenega klučarja g. Alberta Samase lep dar novih mesingastih svečnikov za veliki altar in krasna vratica za prezbitarij.

Pred daritvo presv. maše za svoje nove farane je gosp. župnik sam na pridišnico stopil ter ob kratkem razložil, v ktere dele svojega vinograda ga je Gospod poslal past njegovo čedo. Potem je s tehtnimi besedami razložil šege in pomen izročnja fare po prevzvu knezoškofu. Obetal je zvesto delati in skrbeti za čedo, izročeno mu od vikšega Pastirja ter milo prosil stariše in gospodarje sploh, naj ga blagovolijo z enako skrbijo in zvestobo podpirati v njegovem prizadevanji, ker le tako je upati obilnega sadu za ta in uni svet, za cerkev in državo.

Po ginljivem govoru ga je spremilo k altarju mnogo čč. duhovnikov, med njimi tudi prečast. g. prošt dr. A. Jarc. Sošlo se je bilo tudi mnogo odličnih meščanov in faranov, za ktere je bil poseben prostor odločen.

Novemu župniku, prečast. gosp. Jan. Rozmanu, ki je že čez 20 let za blagor mu zdaj izročene mestne župnije sv. Jakoba delal in se trudil, iz dna srca zakličemo: „Na mnogo let!“

Iz Ježice 10. svečana. V enej zadnjih števil „Slovenca“ me nekteri meni znani moji nasprotniki napadajo, ter bom na njih tožbe to odgovoril: Neresnično je, da so možaki iz vseh sedmih vasi z menoj nezadovoljni. Če sem koga oškodoval, pripravljen sem, mu plačati vso škodo. Za poljskega čuvaja se občinski odbor v seji od 7. nov. 1878 ni mogel odločiti, zato ker je bila samo ena vas, Stošče, zanj, drugih 6 vasi pa ne. Zastran okrajne ceste se je opravljal pri vis. deželnem odboru 1. okt. 1878, več stopinj ni bilo o tej stvari. Neresnično je nadalje, da sem rekel: „Veliko stopinj ste že storili, da bi me stran spravili, pa me ne boste;“ saj jaz sam lahko odstopim, in sem že meseca julija 1880 okrajno glavarstvo prosil, naj volilne listke oskrbi, in je stvar že zdaj v delu. — To so pisali zoper mene le taki v občini dobro znani moji nasprotniki, ki po krčmah ljudi nagovarjajo na svojo stran za volitev. Pa malo verjetno je, da bi prišel na županski stol tak za to čisto nesposoben človek, se bo že še kak bolj pripraven dobil. J. Cunder, župan.

Z Gorenjskega, 9. febr. (Še nekaj o tem, kar tlači naše kmetijstvo.) Veliko breme so kmetu tudi sedanje veče občine, katerim je opravljati veliko poslov, ki prav za prav spadajo v področje politične gospodke, toraj okrajnih glavarstev. Če že okrajna glavarstva morajo biti, naj imajo tudi taka opravila, če naj pa vse občine same store, ni treba okrajnih glavarstev in kmet bo manj davka plačeval. Tako pa ima grozne občinske priklade za občinske stroške, ktere je država čisto občinam naložila, če prav ne vštujemo priklad za šolska poslopja, ki morajo zdaj biti prave palače. Naš kmet pravi kar naravnost: „Dokler so bile cerkve najzalejša poslopja v vaseh, je bilo dobro živeti; kar so pa šolska poslopja viša, lepša in ponosnejša od cerkev, gre pa vse na slabše“. In res je to, jaz mu popolnem pritrdim.

V tem obziru ni prave pomoči, ako se sedanja uredba občin in političnih gospodk ne prestroji v naravnejšo, priprostejšo in cenejšo. Če bo manj uradnikov — posebno nepotrebnih, manj bo ljudi, ki hočejo ob kmetovem davku živeti, več jih bo pa ostalo za brano, oralo, sekuro in koso, bolj spoštovan bo tudi postal kmečki stan.

Se ve, da s tem ne bodi rečeno, da naj kmeta sin bo zopet le kmet, da ne sme siliti v druge stanove; vendar me vselej boli srce, kedar vidim kakega kmetiškega sina, ki je očeta stal stotake in stotake ter s tem posestvo izdatno oškodoval, nazadnje spridenega študenta, iz kterega navadno nič ne postane. Ali bi ne bilo boljše zá-nj in za njegove sorodnike, če bi bil ostal domá in postal delaven, pošten kmetovalec, kakor je njegov oče? Glavna napaka je tu, da se sploh misli, da za kmeta je vsak dober, če prav za drugega nič. Pa ni tako. Dober kmet mora biti bistra glava, posebno dandanes, ko mu vse tako na kapo gre. Ni toraj prav, ne, če kak premožnejši kmet, ki ima več sinov, misli, da „najbrihtnejši“ mora v šolo, za dom bo dober tudi najnevkretnejši na duhu, da je le trdnih rok in čvrstega života. Koliko ponosnih kmetij je tako že opešalo in celó na kant prišlo! S tem pa ne maram strašiti staršev bistrournih otrok, le nekoliko več previdnosti bi jim priporočal pri odločevanju prihodnj-ga poklica otrok, ker niso vsake rame dosti močne, da bi pretežek koš, ki so ga zadele, tudi do namerovanega cilja prinesle. Tisti „beli kruh“, kterega hočejo kmetiški starši svojemu otroku priskrbeti, da ga dajo v šolo, postane včasih, kakor skušnje uče, silno „črn“, morda pri tem še celó starši sami pridejo ob kruh.

O „kmečki bahariji“ raje ne bom veliko pisal; žalibog, da še ni pošlá, marveč se tu in tam kaže še v prav lepih podobah. Kaže se namreč v trkanji ob mošnjo, da, kar je še škodljiveje, tudi v prebogatih dotah, ktere dajo sinovom, še raje pa hčeram, posebno, če vzame tako hčer kak „škric“, ki potem „doto“ — če je že v kratkem ne požene — vsaj odtegne očetovi kmetiji. In če je takih srak več, do mače gnejzdo kmalu kar čisto raznesó, da je revež tisti, ki doma ostane.

S tem pa še ni omenjeno vse, kar tlači kmetijstvo. Nekatere reči so take, da se ne dajo javno tako razkladati, kakor bi treba bilo, druge pa gredó drugam in nič bi ne koristilo, če bi se javno razgovarjale.

Vsakako pa moram ostati pri tem, da je kmetijstvo jelo propadati brž, ko je v Avstriji nastopila „ustavoverno-liberalna“ vlada in ž njo vred dunajski in judovski „švindelj“. Ker je zdaj vsega tega konec, se nadjamo, da bo

sedanja vlada mož beseda in se spomnila kmečkoga stanu in njegove bede ter iskala pravih potov, po kterih se da zdatno pomagati mu. Zato upajmo boljših dni tudi za kmeta.

Z Dunaja, 8. febr. (Vodnikov večer.) Dunajska „Slovenija“ napravila je soboto 5. svečana v dvorani dunajske katoliške resurse svečanostno sejo na čast Valentinu Vodniku. Ta srečna misel odbora „Slovenije“ izpeljala se je okolnostim letošnje „Slov.“ ugodno — naj rečem prav dobro. Dvorana je bila premajhna za ta večer, čeravno udov „Slov.“ nobenokrat o enakih prilikah ni bilo tako malo kakor takrat. Došlo pa je lepo število Čehov, Poljakov, Srbov, Hrvatov, Slovkov in Rusov. Posebno je navdušil prihod slovenskih državnih poslancev gg. Kluna, Nsbergoja, Obreze, Pfeiferja in dr. Vošnjaka. Tudi tako imenovanih „starih hiš“ „Slovenije“ došlo je prilično število in sicer so to: dr. Stergar, dr. Lilek, Žga Sežun, R. Endlicher, Ilec, Radivoj Poznik i. dr. Točke programa izvršile so se prav dobro. Hvalno moram omeniti berilo Janko Babnik-a o pesniku „Ilirije oživljene.“ Tudi deklamacija gosp. Žužka je bila na mestu. Predsednik „Slovenije“ g. Volčič pozdravil je došle poslance z lepimi besedami; burni živjoklici so se razlegali po vsi dvorani. Na predlog predsednika „Slov.“ poklican je bil bivši predsednik „Slov.“ g. Radoslav Pukl, sodelovalec „Vaterlanda“, za vodjo zabavnemu delu. Od vseh strani so klicali viharni živijo, kajti g. Pukl je pri dunajskih slovanskih dijakih priljubljena oseba.

Zabaven del bil je zeló zanimiv. Najprvo je napil predsednik „Slov.“ g. V. slovanskim državnim poslancem. Dvorana je odmevala od navdušenih klicev v vseh slovanskih narečjih. V imenu državnih poslancev prijel je besedo gospod državni poslanec Karel Klun. Koj v začetku govora bil je navdušeno pozdravljen častiti govornik. Besede njegove so bile na srce slovanskim mladenčem. Govornik je omenil, zakaj so se nasprotniki Slovencev toliko prizadevali dobiti mladež na svojo stran; vzrok je ta, da óni narod, ki ima mladino za seboj, ima tudi bodočnost za sebe. Radi tega ima slovanski narod lepo bodočnost, ker ima vso naobraženo mladino za seboj, zato je pa tudi nasprotniku slovenskega naroda odklenkalo, ker mu je sovražna vsa slovanska mladež. Govornik je izrazil veselje nad navdušenimi članovi „Slovenije“, ki vredno časté velike može slovanske, ter napil lepemu razvoju tega društva. Burna pohvala, navdušeni živijo-klici sledili so lepemu govoru čast. g. Kluna.

Slovenski pevci pod svojim pevovodjo g. J. rikom zapeli so „Naprej.“ Vršile so se potem pesni, napitnice, navdušeni govori. G. Pukl napil je slovanskim vseučiliščnikom. Ko je izrekel stavek: „naša t. j. slovanska je sedaj bodočnost, za njo mora slovansko študentstvo vzajemno delovati, naj jih tudi straši podtikanje sovražnikov, „bilo je slišati radostnih klicev. (Tu je govornik cikal na proganjanje izdatelja „Slavj. Almanaha“ g. Radivoj Poznika in drugih dijakov, o kterih so mislili, da so v nihilistički zaroti; govornik je ta dogodjaj temno slikal, tako, da je bil težko razumljiv; seveda morajo govorniki v nazočnosti policijskega komisarja biti oprezni.) Njegov govor je bil pohvaljen in navdušeno se je nazdravilo slovanskim dijakom od vseh strani. Jurist Gregorčič napil je potem navzočim častnikom Kuhnovega polka v kratkem a jedernatem govoru. Zanimivi bili so govori in napitnice g. Mašeka, ki je govoril v imenu „Akademičnega Spolka“, Slovaka Markoviča v imenu „Ta-

trana“, vit. Blažovskega v imenu poljskega društva „Ognisko“, g. Despotoviča v imenu arbske „Zore“ pl. Vancaša, predsednika društva hrvatskih tehnikov; g. Rusa Dudikiewicza, Poljaka Mieczysława vit. Blažovskega (brata že imenovanega Blažovskega), Rusinca dr. Kozarkiewiczza; predsednika „Slovenije“ navzočim „stariim hišam“: dr. Lilek-u, dr. Stergarju, gg. Sežunu, Endlicher-u, Ilcu itd. Ko je zopet čast. g. drž. poslanec Klun poprijel besedo ter napil očetu slovenskega naroda dr. Bleiwe i s-u imenovajoč ga slovenskega Demostena, bilo je navdušenje nepopisljivo. Na koncu je bil še šaljiv govor g. Endlicher-a, ki je vzbudil toliko veselja in smeha, da so se oči od samega veselja rosile. Ta vodnikov večer je lep dokaz gibčnega delovanja društvenikov „Slovenije“ ter se sme prištevati mnogoštevilnim lepim večerom in slavnostim tega društva.

Na srcu mi še leži to-le: Kakó je to, da je bilo ta večer tako malo društvenikov navzočih? Druzih slovanskih študentov bilo je gotovo trikrat več. Čujem sicer, da je med navdušenimi slovanskimi dijaci mnogo zaspancev, ki se za vse, celó za nemška društva in druge nepotrebnosti bolj brigajo, nego za „Slovenijo“, v katero se niti vpisali niso. Kedar vse natančno poizvem, priobčil Vam bodem imena teh zanikernežev; naj doma zvedó, kdo je v tujini vnet Slovenec, in kdo plazi za tujstvom. Meni se namreč zdi, da ni dobro, če se take hibe posameznih slovanskih visokošolcev prikrivajo; kajti s tem le raste zlo.

Z veseljem so se ta večer čitala pisma mnozih novih darovateljev knjižnice društva „Slovenije“, posebno pismo „Slovenske matice“ in óno profesorja Jesenka v Trstu. Očitno se jim je izrekla najtoplejša zahvala!

Telegram „Slovencu.“

Z Dunaja 11. februarja.

Litijski dogodki zbudili so veliko strmenje. Poslanci so reč naznanili ministerstvu. Trdno se pričakuje, da bode deželna vlada Vestenecka takoj suspendirala in pričela strogo preiskavo. Oderuška in postava o kartnem koleku sprejeti. Pričela se je obravnava šolske postave, pri kteri je vpisanih 27 govornikov.

Domače novice.

V Ljubljani, 12. februarja.

(Cesarjevič Rudolf) se je v četrtek zjutraj s ponočnim brzoviskom peljal memo Ljubljane. Sprejema ni bilo nobenega, ker ga ni želel, in se na kolodvoru tudi pokazal ni. Včeraj se je odpeljal z ladijo s Trsta proti Egiptu na potovanje. Obiskal bo tudi sveto deželo in Jeruzalem.

(Ljubljanske šole) končajo danes prvo polletje po navadnih duhovnih opravilih v bližnjih cerkvah.

(Za kateheta) na mestni šoli je na mesto župnika č. gosp. Rozmana imenovan čast. g. J. Gnejzda, prefekt v Alojzijevišči.

(Iz odborove seje družbe kmetijske,) ki je pod predsedstvom podpredsednika gosp. J. F. Seuniga bila 6. dne t. m. je „Novicam“ došlo sledeče poročilo: Sl. ministerstvo kmetijstva naznanja odboru neko že staro sredstvo zoper krompirjevo bolezen z željo, da ga odbor razglasi in pozvé, ali je tudi na Kranjskem skušeno bilo; — odbor je sklenil razglas po „Novicah“. — Drug dopis sl. ministerstva kmetijstva objavlja odboru, da popolnem odobri v predločnem računu razloženo porabo onih 600 gid. državne podpore, ktero je podkovski in živinozdravski šoli ministerstvo za leto 1880.

dal. — Vodja deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu gosp. Dolenc poroča o nasvetu g. Ogulina, po katerem naj bi se peške ameriškega grozdja nakupile in iz njih trte Ameriške zaredile, katerih se neki trtna uš ne loti. Gosp. Dolenc je — čeravno je pokušnjah dognano, da tudi ameriška trta ni varna phyloxere — vendar vsakako za to, da bi v nogradih Slapenske šole zaplodile se tudi ameriške trte in se je zato obrnil do deželnega odbora s prošnjo, naj mu za nakup peška ameriškega grozdja dovoli nekoliko kredita; — od sl. ministerstva kmetijstva pa centralni odbor o isti zadevi ni še dobil odgovora. — Ker je odboru predložena knjižica gosp. Fr. Kuralta o trtni uši jako všeč bila, se je sklenilo, g. Kuralta vprašati, ali bi se ne dobile lične slike njegove knjižice, ako bi se napravil prevod slovenski. — Vsled vloge podružnice novomeške, naj bi družba kmetijska delala na to, da se odpravi kmetovalcem na deželi nadloga ciganov, se je vršila obširna in temeljita razprava, iz katere se je razvidelo, da postava zoper potepuhe (Vagabundengesetz) potem postava od 10. maja 1873. le a in raznovrstni drugi ukazi zadostovali bi brez posebne postave zoper ciganstvo popolnem, ako bi se strogo izvrševali (eksekvirali), zato se je sklenilo obrniti se do sl. deželne vlade, naj bi se z ozirom na res veliko nadlogo cigansko znova oklicale vse dotične postave, po katerih se more zabraniti klateštvo ciganov po naši deželi; treba pa bi tudi bilo, da se potepuška postava o tem predrugači, da ne bi samo c. kr. okrajna glavarstva, ampak tudi županstva pravico imela, žandarje na pomoč poklicati o sili ciganov; — c. kr. deželna sodnija in c. kr. okrajne sodnije pa naj bi se naprosile za strogo izvrševanje kazenske postave, kedar se cigani zasačijo pri hudobnih namerah.

(Deželni odbor kranjski) je v seji 1. februarja sklenil, deželni vladi naznaniti svoje nazore, kako naj bi se preuredila sedanja vredba krajnih cest, da bi povedala o tem svoje mnenje. — Za službo primarija v deželni bolnici razpisal se je natečaj do 10. marcija, — za oddajo dela pri popravljanji in predelovanji blaznice v deželni bolnici pa do 19. februarja. — Županstvom se razpošlje okrožnica o potrebi in keristnosti zavarovanja proti škodi po ognji in zarad vpeljanja prostovoljnih požarnih straž. Eni požarni straži se je dovolilo 150 gl. podpore za naprave brizgalnice.

Razne reči.

— Cesarjevič Rudolf se je v sredo zvečer podal na pot v sveto deželo in v Egipt. Mnogo odličnega ljudstva ga je na Dunaj spremilo do južnega kolodvora. Srečna pot! kličemo tudi mi.

— Kozé. Na kužni bolezní koz umrlo jih je v Črnomelj preteklo leto od 1. nov. do 31. decembra 16, letos pa od novega leta do 8. febr. 82, med temi na kozah čez 60.

— Naskok in zmage Rusov pri Geok-Tepe opisuje general Skobelov tako: V prvo vrsto je bilo postavljenih devet kompanij pešcev pod poveljem polkovnika Kuropatkina; pri njih je bilo tudi pol kompanije saperjev, en oddelek volonterjev, ena sotnija kozakov in nekaj artilerije. V drugi naskočni vrsti (sturmkolonne) je stal polkovnik Kozelkov z ravno tako močjo. Tretjo naskočno vrsto je vodil podpolkovnik Gajdarov. V rezervi pa je ostalo 21 kompanij, 24 topov, nekaj kozakov in dragoncev. Gajdarov je sovražnika

prvi zagrabil. Ob enem je začelo igrati 36 topov, da so drugi naskočni vrsti (pod Kozelkovim) pot delali. Ob pol dvanajstih je bil Gajdarov že na sovražnih ogradah ter se tam utrdil. Ob enem so Rusi na drugem koncu trdnjave zapalili podzemeljsko mino, v kateri je bilo 32 centov strelnega prahu. To je bil strašen pok; več sto Tekincev je bilo v zrak vrženih in pobitih. Zdaj sta pa Kuropatkin in Kozelkov oba naenkrat dala znamenje za naskok. Pričelo se je grozno klanje ob rovih in za nasipi. Sovražnik se je za zidom trdovratno branil. Na ogradah in ob rovih so se dajali blizo eno celo uro. Skobelev je poklical 3 bataljone rezerve na pomoč. Samurski bataljon je preskočil z lestvami tisti del zidu, ki je bil še trden in nepoškodovan. Tekinci so se hrabro branili, pa so bili vsi pobiti. Ob dveh popoldne so Gajdarovi prekoračili tudi zid na južni trdnjavi. Potem se je pričelo klanje še le v notranji trdnjavi, med stenami. Ko so Tekinci uvideli, da ne zmorejo; začeli so bežati, kdor je še teči zamogel. Kozaki in dragunci pa so hiteli za bežežimi, ter jih mnogo posekali. Samo v trdnjavi in v rovih se je našlo 6000 mrtvih Tekincev; na stotine pa jih je bilo še potem na begu usmrtenih. Rusov je padlo mrtvih 283, ranjenih pa 825. Vjeli so Rusi 4000 družin in 700 Perzijancev; priplenili so mnogo orožja in živeža. General Skobelev, ki je to bitko do konca vodil, dobil je od cara visoki red sv. Jurja.

Denarstvene cene 11. februarja.

	Denar.	Blago
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	72 85	73.—
5% renta v srebru	74 05	74.20
4% renta v zlatu (davka prosta)	89.30	89.45
Srečke (lozi) 1864. l.	121.25	121.50
" " 1860. l. celi.	130.50	131.—
" " 1860. l., petinke	133.50	134.—
Premijski listi 1864. l.	173.50	174.50
Zemljiščine odvečnice.		
Štajarske po 5%	104.50	105.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	101.—	102.—
Ogerske po 5%	97.60	98.10
Hrvaške in slavonske po 5%	94.50	95.—
Sedmograške po 5%	97.—	98.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	814.—	816.—
Unionske banke	114.20	114.40
Kreditne akcije	274.25	274.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	785.—	795.—
Anglo-avstr. banke	130.50	131.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	179.75	180.75
Tržaške " 100 " k. d.	126.50	127.—
" " 50 " " "	65.—	65.75
Budenske " 40 gl. a. v.	41.75	41.50
Salmove " 40 " " "	51.50	52.50
Palfi-jeve " 40 " " "	41.25	41.50
Clary-jeve " 40 " " "	12.—	12.—
St. Genois " 40 " " "	44.50	45.—
Windischgrätz-ove " 20 " " "	38.—	39.—
Waldstein-ove " 40 " " "	32.25	32.75
Ljubljanske	23.50	24.—
Srebro in slato.		
Ces. cekini	5.55	5.57
Napoleons'or	9.37	9.38

Ne prezreti!

V „katoliški bukvarni“ v Ljubljani na stolnem trgu je viditi 1. snopič z naročilnim listom, velikega in obširnega dela

Dr. Riharda Andreesa, občni ročni Atlas.

Celo delo bo obsegalo 96 zemljevidov s pojasnilnim berilom ter izšlo v desetih sošitkih. Povsod znana založnica Velhagena in Klasinga v Lipsiji podaja tu delo, kakoršnjega še do zdaj svet ni vidil. Atlant namreč obsega navodne zemljevide, le veliko lepše in razločnejše, kakor so navadni. Tisk je popolno čist in za oči prijeten; papir trden, kakoršnjega še ni atlant imel.

Zraven navadnih krajepisev ima atlant tudi zemljevide, na katerih se razvidi razširjenje raznih vër raznih jezikov, stanovanje raznih ljudstev. Navedeno je število ljudstev, geografičnih milj, sem ter tje število raznih obrtnij in tovarn itd., tako da človek takoj najde, kar potrebuje in ni mu treba dolgega iskanja in branja.

In vendar pri teh izvrstnih lastnostih je atlant vendar le po ceni. Celi atlant stane 12 gl., posamezni sošitki po 1 gl. 20 kr., tedaj zemljevid po 12¹/₂ kr. in vse podučno berilo za nameček in zastoj. (2)

Prejemati zamore atlant vsak po svoji želji, ali vsak sošitek po 1 gl. 20 kr. posebej, ali po 5 vkup za 6 gl., ali na zadnje vseh 10 vkup za 12 gl. Cena je zato tako nizka, da si ga vsaki, tudi manj premožni zamore omisliti in ker se je nadejati obilnih naročil. In res izdajatelj poroča, da se je do zdaj že sto tisoč naročnikov na atlant oglasilo.

Nadejamo se mnogo naročil tudi po Slovenskem ter obetamo jih ročno izvrševati.

Kdor si želi atlant in njegov obseg natanjčnije ogledati, mu ga na dom pošlje

Katol. bukvarna.

V založbi moji so ravnokar na svitlo prišle nove bukve:

Vijolice,

ki so jih nabrali viskočastiti gospod Janez Volčič bratom in sestram vednega češčenja svetega **Jožefa**, z dovoljenjem prečastitega ljubljanskega knezoškofijstva. Te prav čedno natisnjene bukve obsegajo na 572 straneh 31 premišljevanj, sedem nedelj, eno devetdnevnic, eno tridnevnic in en teden — v čast in slavo svetemu Jožefu, potem navadne krščanske pobožnosti: jutranje, večerne molitve, 3 svete maše, spovedne, obhajilne molitve, molitev za odpustke, litanije v čast svetemu Jožefu, lavretanske litanije vseh svetnikov, nekatere molitve v čast svetemu Jožefu, sveti križev pot, mašne pesmi, pesem v čast svetemu Jožefu in Marijne pesmi. (2)

Po pravici se imenujejo te bukve „Vijolice“; kakor so namreč vijolice ponižne, pa tolikanj ljubljene, lepo dišeče spomladanske cvetlice, tako naj bi bili ponižni, bogoljubni vsi, ki jih bodo prebirali in se mogočnemu varhu sv. Jožefu priporočevali, da on, ki je tako blizo pri Jezusu in Mariji, nam je vedni pomočnik, posebno še zadnje uro našega življenja.

Veljajo pa te bukve nevezane 70 soldov, usnjate 1 gl. 30 sold., pozlačene 1 gl. 70 sold.

Matija Gerber,
bukvovez.

Skoraj zastoj!

Ker je na kant prišla velika tovarna za **britansko srebro**, se bo zavolj velikih dolgov in splošnega izpraznenja prostorov vsa velikanska zaloga razprodala

za 75 odstotkov pod ceno tedaj skoraj zastoj.

Cela mizna oprava iz britanskega srebra, ki je prej stala 29 gl., dobi se zdaj za 7 gl. 50 kr., ter se **25 let garantira**, da bobela ostala. (S temi 7 gl. 50 kr. je samo delo komaj na pol plačano.) In sicer se dobi:

- 6 miznih nožev iz britanskega srebra z angleško ostrino,
- 6 vilic iz britanskega srebra, težke in fine sorte,
- 6 težkih žlic iz britanskega srebra,
- 6 najličnejših žličic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečna zajemalnica (velika žlica) iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnica za juho iz britanskega srebra,
- 2 lepa svečnika,
- 6 jajčnih kozarec,
- 6 lepo izdelanih tac,
- 1 posoda za sladkor,
- 1 presejalnik za čaj

42 kosov.
Naroči se ali ali s poštnim povzetjem, ali pa do se denar naprej pošlje, pri nas:

Britaniasilber-Depot

C. Langer

Wien

II. obere Donaustrasse 77.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.